

NOVI GLAS

Glasilo Hrvatskoga
akadenskoga kluba

God. 1 (1969)

Broj 4

MOAICTV2

NOVI GLAS

GOD. 1

PROSINAC 69

BROJ 4

SADRŽAJ:

-ar	HNK obnovljeno	2
Dr. A.B.	K analizi HKD-a	4
Darko Gašparović	Naš interview	7
Eric Szedenik	Tehnizacija človičjeg života, uvjeti, posljedice, manipulacija?	12
Mato Knežić	Duhovničko zvanje	17
-ar	S mojih putovanja	22
Ante Parčina	Dobra majčica	23
-ar	Izvanredna generalna sjednica HAK-a	25
Pjesme	Željko Beršek, Augustin Blazović, Permar Isahar, Mato Knežić, Miloradić	

"NOVI GLAS" izdaje HRVATSKI AKADEMSKI KLUB

1040 Beč IV, Schwindgasse 14

Urednik: Vladimir Vuković

"NOVI GLAS" izlazi četiri put godišnje.

Pretplata za četiri broja aS 40.-, inozemstvo 3 dolara.

Herausgeber, Eigentümer und Verleger:

KROATISCHER AKADEMIKERKLUB, 1040 Wien, Schwindgasse 14

Verantwortlicher Redakteur: Vladimir Vuković

Erscheinungsort: Wien

Wien, Dezember 69

HNK OBNOVLJENO

Nemojte misliti da ću sada sve ono ponavljati što sam već pisao u "Hrvatskim Novinama". Bilo bi to i odviše dosadno. Ovdje namjeravam pisati o onom što sam zapazio izvan najavljenog u programu gledajući, slušajući, preslušavajući, naslućujući....

Poznavao sam zgradu Hrvatskog narodnog kazališta i prije obnobljenja od mnogih predstava, a vidio sam hrvatski hram muza i na otvorenju nakon glumalačke stanke dulje od dvije godine u moderniziranom stanju starog oblika.

Bilo je to 27. studenoga 1969.g. jednog jesenjeg dana, kada tisk pred sam čin otvaranja sunce, -ovo si danas sugeriram simbolički- rastjeralo nad metropolom Hrvata oblake, kada su sunčane trake počele blistati na bakru Zdenca života od Ivana Meštrovića, a isto na toploj žutini kazališne zgrade, i to u prvom trenutku, kada je već najveći dio uzvanika čekao na ulaz i nekoliko znatijeljnih izvan policijskog kordona, kao da je Apolon doveo muze iz antičke Grčke da opet zauzamu hrvatski Parnas i ... ali dosta, previše mi misli rodoljubnog ponosa lete u daljinu, pa bi možda ispao zastarjelim, uskogrudnim na protiv internacionalnim, ukočenim u prošlosti a čak i nedostojnim za sam čin otvaranja, a lako bi netko mogao pomisliti da sam svoj duhovni polet otpisao od nekih zagrebačkih novina onog ili slijedećih dana, ili od jedne, ah da, novinske duplerice, koju sam očekivao ali ne našao. Istina informacije zagrebačkih novina bile su sažete tako kao kod nas u Austriji uobičajeno svake godine o otvorenju Bečkih, Salzburških ili drugih ljetnih igara. U trenutku ne mogu ovdje navesti još bolju prispodobu, jer maloj Austriji sliži kultura kao eksportno sredstvo, a i ne kanim se previše obazreti na skromne Austrijance, za koje sam Grillparzer kaže: "denkt sich seinen Teil und läßt die anderen reden...".

Ali opet samoj zgradi HNK i to u pohvalu: na gradjevinskom stilu ništa se nije promijenilo, zgrada se je generalno restaurirala i tehnički suvremenim uređajima usposobila da udovoljava svim zahtjevima treće četvrtine našeg stoljeća. Uspjelo je povezati tradiciju današnjicom i budućnošću.

Iz balkona HNK zaglušne fanfare i pozivaju uzvanike da ulaze - jesi li čitaoče već n kada stupio kroz ona vrata? ako ne si drži za svoju narodno-svijesnu dužnost da to čim prije učiniš - u atrij, da budu svjedoci drugog otvorenja i posvećenja zgrade želja naroda - Narodno kazalište (po natpisu) - Opširniji izvještaj čitaj u HN prošle godine broj 48 i 49.

Kroz špalir djevojaka, rodica slijedećih generacija, obučenih u narodne nošnje ulaze gosti. Prereže se uska crveno-bijeloplava traka, slijedi rukovanje, ljubljenje oficijalnih predstavnika. Prolazeći mimo livriranih službenika, stižem do isto-bojno odjevenih garderobijerki i bilaterki - studentica. Sjedam na svoje mjesto i se čudim, radujem obnovljenom liku gledališta.

Dalje teče čin otvorenja, predstavlja tri grane kazališne umjet-

nosti - operu, balet i dramu - udomaćene pod istim krovom i simbolički tri revolucije hrvatskoga naroda: narodnu, socijalnu i socijalističku. S "Titovim naprijedom" otpušta se pozvana publika. Očekivao sam još nešto svečano bez šire simbolike. Znamda otpjevanje ili otsviranje "Lijepe naše.." ili govor u kojem se zgrada opet uvadja svrsi... ili je nedostajalo osobe? Opet mi ispred očiju Austrija, na kr-ju razumljivo, gdje savezni predsjednik sam prisustvuje znamenitijim kulturnim događajima, u koje bi prema našim mjerama uhodalo i otvorenje HNK. Sjećam se i zbog informacije: državni predsjednik Jugoslavije marsal Tito učestvovao je dva dana kasnije premijeri filma "Bitka na Neretvi". Ukoliko sam saznao, odredjen je film i za izvoz.

Večernji svečani koncerat djelomično "muči" publiku kompozicijama sklādane "drugoj mladosti" (plagijat) HNK-a, u koju se ono kreće grčkimi, latinskimi i talijanskim -radi dobrih prijateljskih odnosa i veledusnog prezira proslosti - riječima.

Koncertu slijedi prijam u atriju i fojeru kazališta u internacionalnom stilu prilagodjenom publici s domaćim dadacima i to ražnjićima i čevapčićima.

Stupim na Trg Mar šala Tita, koji je osvjetljen mnogim reflektorima i sada osjećam dublje značenje hrvatskog grba od crvenobijelih karanfila, jer se pod njim sahranjuje onaj pridjev "hrvatski", - brzo se još jednom, radi uvjerenja, ogledam na natpis kazališta ali ipak piše tamo: Hrvatsko narodno kazaliste -kojega kroz cijeli dan s podesta kulturnog hrama Hrvata nisam čuo. No da, mogao bi netko reći, bio je indirektno prisutan, ali... ali opet me uhvati jedan osjećaj, koji je znamda samo za jednu nacionalnu manjinu prihvatljiv, i tako moram u ovom slučaju reći, na žalost.

Prvi dan ponovnog otvorenja HNK-a bio je ubilježen stvaranjem svečanosti, nrvozom, gledanjem novog, gledanjem okoline, isticanjem sebe i sl. Kazališna svagdašnjica je drugačija, stvarnija, shvatljivija i posvećena umjetnosti. To je bio moj utisak kad sam gledao budući repertoar - crpiti iz narodnih snaga i tako preći na svjetsku razinu.

-ar

PARNAS

Znanost mudra, nigdar sita
 Plemenitost mladovita,
 Sloboda s pravičnim smirom,
 Žar ljubavi s blagim mirom,
 Radost vedra s cvijećem širom:
 Na te gore i Parnase
 Lize človik vsaki za se
 Iz početne skupne mase!
 Živimo po tom zakonu:
 Stribit skupno na peršonu,
 Miramo po tom zakonu:
 Na skupninu mlit peršenu!

MILORADIĆ

K ANALIZI HKD-a

U zadnje vrijeme bavila su se naša društva s osnovnim pitanjima našega narodnoga, kulturnoga i društvenoga života. Pritom se je uvijek vrlo mudro počelo s analizom situacije. Svakako bi bila takova analiza plodnija i korisnija, kad bi se ona ograničila na jedan ili na drugi predmet, na jedno ili drugo područje. Dobro bi bilo, kad bi se bilo naprimjer pri takozvanom I seminaru HKD-a na Mjenovu razlikovalo med analizom samoga Hrvatskoga kulturnoga društva i analizom situacije našega naroda.

Ovdje se kanimo ograničiti na analizu HKD-a. Budući da smo ovu jesen svečevali 40. godišnjicu Kulturnoga društva, bilo je razumljivo, da se je u analizi prisposobljavao današnji položaj onomu prije 40 ljet. Diskusija je pokazala, da takovo prisposobljavanje nije bez problematike. Kad se na primjer postavi pitanje, kada je bilo više idealizma, danas ili u ondašnje vrijeme, onda se po sebi razumljivo moraju sudariti mišljenja starih i mladih. I teško je dokazati, verificirati, tko ima pravo. Sredstva komunikacije (radio, televizija), motorizacije i mehanizacije morala bi se gledati i kao napredak, a ne samo za egzistencijalno ogroženje naše manjine.

Ali hodmo k analizi HKD-a, kako bi si ju pisac ovih redov predstavljao.

Kad bih imao dosta vremena, išao bih sada u Nacionalnu biblioteku, da potražim monografiju, koja se bavi tipologijom i društvenim sociološkim pitanjima "društva". Imam i u svojoj knjižnici stotine knjig iz područja sociologije. Prevrtao sam leksikon (Wörterbuch der Soziologie), ali nisam postao za mnogo mudriji. Onda mi je u ruku pala knjiga J. Piepera: "Grundformen sozialer Spielregeln", ku sam već kod svoje disertacije dobro upotrebio.

Moglo bi se reći: čemu ovaj znanstveni aparat? Uopće ako ne obuhvaća i najnoviju sociološku književnost? Kad pitanja ipak nisu tako jednostavna, a znanost svakako kaže dobre upute. Uzimimo pitanje popisivanja članova. Pred par ljet je negdo u vodećoj poziciji u Hrvatskom kulturnom društvu predložio: brojimo jednostavno sve gradiscanske Hrvate med clane HKD-a. Ja sam onda bio prebrzo sudio, da je to samo zbog lijenosti. Ipak i ovo pitanje ovisi od toga, u kakvu vrstu društvenih pojavov slisi HKD. Zaista ima onakvih udruženj, gdje se ne tribaju popisati člani. Ovakva društva su pred svim zajednicama, ke Nimci zovu "Gemeinschaft", ali i neke vrsti društav (Gesellschaft), ka spontano nastanu. Ali društva, ka su ujedno i organizacije, nikako ne smiju zamuditi popisivanje svojih članova. Osnivači HKD-a htili su ne samo postaviti, nego i organizirati jedno društvo. Sabirati, organizirati kotrige, to nije jednokratna zadaća, nego stalna briga jedne organizacije. Inače je društvo samo lipa sanja, samo plan, ki se na jednom spravišću, na jednoj sjednici postavi, a kad se prisut-

ni razajdu, rastali se u maglu i dim. Onda se sazove po kraćem ili dužem vrjenu opet sjednica, opet se lipo govori o različni plani, sva odgovornost se sklade na neke funkcionare, kim se nekako silom obisi na vrat ov jaram; oni znamda i pokusu nesto na noge postaviti, ali velik broj opet ide na zimski san, pak se još osjeća ovlašćen, da kritizira one, ki su barem pokusili nesto raditi.

Odakle ova mizera? Pieper veli: Organizacija živi od agilnosti svojih kotrigov, naročito od aktiviteta svojih specijalnih članov, od agilnosti svojih funkcionarov. Naravno je, da od onih, ki više silom nego milom primu ovakovu zadaću, ne more očekivati ništa.

Specijalnu ulogu igraju u organizaciji društva predsjednik, tajnik, odbor i funkcionari društva u pojedini seli. Sigurno se je ljeta dugo punim pravom zdihavalo u Kulturnom društvu za jednim tajnikom u glavnoj službi. Tajnik igra odlučno važnu ulogu. Ali i on ne more biti "Mädchen für alles", ni on ne more preuzeti funkciju drugih specijalnih kotrigov, odnosno funkcionarov. Osobito ne onda, ako on ima samo dužnosti, a ne ujedno i zajamčena znatna prava.

Tajnik more samo onda vršiti uspješno svoju službu, ako se more u pojedini seli naslanjati na žive i agilne funkcionare.

Kulturno društvo bi moralo imati u svakom našem selu nekoliko osobito agilnih članov, ki bi si uloge i zadaće međ sobom dilili (seoski predsjednik, kulturni referent, povjerenik, širitelj i dopisnik Hrvatskih Novin, blagajnik i t.d.) Ovi seoski funkcionari morali bi od ljeta do ljeta popisivati člane, pobirati članarinu, sastajati se na dogovore, priređivati kulturne večere. Ako negdje postoji tamburasko, pjevačko, športsko ili drugo društvo, moralo bi se s ovimi društvima čim uže povezati, suradjivati ili uopće postaviti takova društva kao sekcije HKD-a, ali onda je i u svem konsekventno podupirati.

Kod odibiranja predsjednika i odbornikov moralo bi se gledati samo na jedno načelo, kako Pieper veli, naime da pravi muž dospene na pravo mjesto. (Naglasak nije na "MUŽU". Uopće nije dobro, da u našem društvenom životu ne igraju veću ulogu i žene!). Mjerodavna bi morala biti kod svih službov: sposobnost. Samo na sposobnost se mora gledati, a ne na prijateljstvo, na simpatiju, na osobne veze. Katastrofalno slabo se stojimo, dok nimamo priličan broj kandidatov za ove funkcije početo od predsjednika i tajnika do potpredsjednikov i odbornikov. Kod izabranja odbornikov opaža se kadagod priklonjenost, da se izaberu onakovi, ki ne mutu mnogo vode. Ali onda se predsjednik nesmi čuditi, ako svi posli njemu samomu visu na vratu.

Organizacija živi od agilnosti funkcionarov, a dokaže svoj život u čim opširnijoj i prostranijoj djelatnosti. Ako se od generalne sjednice do bala i od bala do generalne sjednice jedva nešto poduzame, onda društvo više spava, nego li djeluje.

Organizacija se rado prisposoblja organizmu. Iako to sigurno valja samo u metaforičnom, u prenesenom smislu. Organizam more samo onda živiti, ako su pojedini organi međ sobom povezani živci i žilami. Društvo je tim življije, čim više jeu njem ko-

munikacije i informacije.

Uz horizontalnu komponentu (predsjednik-tajnik-odborniki-seoski kaderi-kotrigij) važna je i vertikalna, ka zasigura izmjenjbu pokolenj i tako ocuva drustvo na životu. Nedobro se stoji sa svakim društvom, gdje mladi ne dodju dosta do riči. Izobrazbi i zalaganju mladih služila bi možda dobro i korisno posebna sekcija za omladinu. Ova sekcija bi se mogla naslanjati na HAK, ali morala bi i po Gradiscu biti u kon-ton obliku organizirana. Ništa ne bi bilo opasnije, neg ako bi mladi išli uslijed razočaranja u izolaciju i separaciju. Jer od mladoga pokoljenja ovisi i budućnost HKD-a, i budućnost naroda.

Dr. A. B.

ma—
nji—
ne—

NE STRANO TIJELO, VEĆ BRAĆA ...

Pod gornjim naslovom održao je dne. 25. studenoga 1969.g. u donjoaustrijskom Landhausu u okviru Omladinskog referata generalni sekretar Austrijske lige za ljudska prava, gosp. dr. Erich Körner predavanje o nacionalnim manjinama u Austriji. U svom zanimljivom, živom i retoričnom referatu pokazao je govorač na niz problema, s kojima su narodnosti u Austriji dan na dan konfrontirane. Nakon kraćeg povjesnog osvrtu, pokazao je na problem asimilacije, naročito renegatstva, na njihove uzroke, a pokazao je i na činjenicu, da u Austriji postoji samo zaštita za pojedinog pripadnika nacionalne manjine ne za cijelu narodnu grupu kao takovu, kako je to slučaj u više evropskih zemalja, naročito u komunističkim! Pokazao je i na član sedmi Austrijskog državnog ugovora i kako ovaj piše samo o koruškim Slovencima i gradišćanskim Hrvatima, ali ne i o bečkim Česima, Slovacima, građ. Mađjarima, Židovima i Ciganima. Osudio je svako iskorišćavanje manjinskog problema za stranačko-političke ili izborn -strateške ciljeve. Nadalje je pokazao kako svaka nacionalna manjina predstavlja međunarodni i međudržavni most, i kako bi bila zadaća svakog austrijskog patriote najprije priznati pripadnike narodnih manjina za svoju braću, a tek onda govoriti o ujedinjenoj Evropi i o sporazumijevanju među narodima. Govorač je završio s riječima velikog Austrijskog pisca i pjesnika Petra Roseggera: "biti nacionalan nipošto ne znači mrziti druge narode, nego svoj vlastiti narod ljubiti".

Program obogatili su mješeviti pjevački zbor Kluba slovenskih študentov na Dunaju otpjevanjem nekoliko pjesama i svoje koruške slovenske himne, a pjevački zbor Hrvatskog akademskog kluba otpjevao je, obučen u narodnu nošnju, našu gradišćansku hrvatsku himnu "Hrvat mi je otac". Ovakovih predavanja trebalo bi više!

naš interview

Prije nekoliko tjedna boravio je naš suradnik gosp. Petar Huisza u Zagrebu. Tom prilikom razgovarao je i s gospodinom Darkom Gašparovićem, glavnim urednikom "Prologa", u kojem se časopisu zrcali kazališni život hrvatske metropole. Uredništvo Novoga Glasa izražuje najljepšu hvalu gospodinu Darki Gašparoviću za ovaj interview.

PETAR HUISZA: Gospodine Gašparoviću, Vi ste glavni urednik časopisa "Prolog". Kažite, molim Vas, našim čitateljima, koja Vas je misao vodila pri osnivanju ovoga časopisa, koji su mu ciljevi i da li postoji jedna čvrsta jezgra suradnika?

DARKO GAŠPAROVIĆ: Pokretanje časopisa "Prolog" vezano je uz okupljanje jedne grupe mladih zagrebačkih kazališnih pregalaca, koji su, iako tako rekuć istom na početku svoga rada na dramaturgiji, režiji, kazališnoj kritici i teoriji, osjetili potrebu zajedničkog istupa u hrvatskoj kazališnoj kulturi. Potrebno je odmah ovdje reći da do osnivanja "Prologa" nije došlo naglo i naprečac, već su izlasku prvoga broja, koji se je pojavio u svibnju 1968 godine, predhodile višemjesečne pripreme i razgovori, kako unutar same grupe o usmjerenju i ciljevima časopisa, tako i u traženju izdavača koji bi na sebe preuzeo financiranje časopisa. Kad se toga prihvatio Sveučilišni odbor Saveza studenata, i kad je Fond za unapređenje kulturnih djelatnosti Sr Hrvatske dodijelio "Prologu" u natječaju za nove inicijative određena sredstva, bilo je moguće započeti s izlaženjem.

Držim da ću na pitanje o ciljevima časopisa "Prolog", koji su u svojoj sustini ostali nepromijenjeni i do danas (izšlo je do sada ukupno šest brojeva, a sedmi je u tisku), najbolje odgovoriti navodjenjem značajnijih odlomaka iz manifesta što je pod naslovom "Zašto istupamo?" tiskan na uvodnom mjestu prvoga broja (Ožujak-travanj 1968.). Premda je u kasnijem razdoblju podosta u ~~ponoćenju~~ izmijenjen ili čak odbačen, ipak je taj manifest svojim duhom temeljno odredio program "Prologa" koji smo nasojali i nastojimo slijediti, ne, dakako, kao dogmatici, već kao intelektualci.

"Pokrećući kazališni časopis 'Prolog' želimo, razumljivo, uz ostalo ispuniti jednu neshvatljivu prazninu u zagrebačkom i hrvatskom kulturnom životu, prazninu koja se osjeća čitav niz godina i koja je tim apsurdnija uz činjenicu da je Zagreb, usprkos svemu, još uvijek jedan od najajčih i umjetnički najkvalitetnijih kazališnih centara u zemlji. Da su kazališni radnici tu prazninu i te kako osjećali, dokazom je što su u posljednjih dvadesetak godina pokretali nekoliko kazališnih časopisa koji su, međutim, bili vrlo kratkog vijeka (tako je "Scena", pokrenuta 1950. doživjela tek jedan broj, dok je "Teatar" živio znatno dulje ali još uvijek nedovoljno da bi ostavio jačeg traga), ili su pak tiskani samo za uski krug teatarskih ljudi i na taj način nisu ispunjeli svoju bitnu funkciju - djelovanje među ka-

zališnom publikom, među čitateljstvom. (...)

"Prolog" želi fundirati, na konkretnim primjerima primijeniti i analizirati i potom dosljedno, pa ako bude trebalo i oštro i polemički, zastupati i braniti svoje vlastito i samovlasno stanovište u okvirima sadašnjeg trenutka zagrebačkog i hrvatskog kazališta. "Prolog će biti ZAGREBAČKI ČASOPIS, i smatramo da će upravo tom svojom prostornom i vremenskom omedjenošću moći izvršiti zadatke koji se pred njega postavljaju. (...)

Uvjereni smo da je osnovna pretpostavka za pravi, zdrav i kreativan kazališni život bilo koje sredine, POSTOJANJE DOMAĆE AUTOHTONE DRAMSKJE RIJEČI I NJEZINO STALNO KAZALIŠNO PREZENTIRANJE GLEDAOCU. Čini se da hrvatske dramske riječi danas gotovo i nema ili da se ona barem sustavno i sistematski kazališno ne predstavlja. Pogotovo zabrinjava činjenica da se već nekoliko godina ne javljaju novi, mladi i neafirmirani dramski pisci. Vjerujemo u domaću dramsku riječ, želimo je otkriti ako postoji, odnosno potaći, stimulirati, probuditi ako je trenutno u krizi. U svakom broju "Prologa" objavit ćemo stoga jednu dramu kojeg suvremenog, prvenstveno mladog ili u dramskoj književnosti neafirmiranog hrvatskog pisca. (...)

Naziv časopisa "Prolog" odražava u jednoj riječi našu osnovnu intenciju pri njegovu pokretanju: želimo da on bude uistinu prolog već napisanoj, ali neotkrivenoj, ili još nenapisanoj suvremenoj hrvatskoj dramskoj riječi, prolog istinskom kazališnom činu i događaju kojeg priželjkujemo i kojem zajednički težimo."

Mislim da sam ovim navodima najbolje i najjasnije odgovorio na glavni dio pitanja. Svakako, provođenje toga idealnog programa nije u praksi bilo ni najmanje lagano, i u ovih godinu i po dana od izlaska prvoga broja mnogo se toga promijenilo. Te su promjene djelimice bile uzrokovane fluktuacijom unutar samoga časopisa, a djelimice opet zagrebačkom kulturnom i političkom situacijom, koja je kroz to vrijeme doživljavala raznovrsne prekrete i potrebe. Naime, započevši svoje djelovanje kao angažirani časopis mladih (najstariji je od urednika prva dva broja u trenutku pokretanja "Prologa" imao nepunih 26, a najmladji nepunih 20 godina!), "Prolog" se već mjesec dana poslije pojave prvoga broja našao unutar burnih lipanjskih previranja na jugoslavenskim sveučilištima koja su zahvatila i Zagrebačko sveučilište, a svojim posljedicama zahvatila neke zagrebačke intelektualce i časopise (tako je, primjerice, broj 57 časopisa "Razlog" - koji pokrenut 1961. i oformio tijekom svoga kontinuiranog izlaženja od 8 godina mladu generaciju hrvatskih književnika, nazvanih često i "razlogovskom generacijom" - gdje su doneseni dokumenti o previranjima na sveučilištima, bio zabranjen a časopis je prestao izlaziti jer su nakon toga bila uskraćena finacijska sredstva). Tako je i "Prolog" u listopadu, nakon svega dva izašla broja bio "suspendiran" od vlastitoga izdavača zbog "učestvovanja članova redakcije u proteklim studentskim junskim događajima i finacijske situacije časopisa" (iz odluke Sveučilišnog odbora o suspenziji "Prologa"). Jasno, suspenzija je zapravo značila zabranu, s time što je o daljnjoj sudbini časopisa trebala odlučiti komisija, koju je, naravno, oformio Sveučilišni odbor.

Istom krajem prosinca komisija je, ustanovivši da "Prolog" nije svojom krivicom dospio u financijske teškoće, odobrila daljnje izlaženje časopisa, uz zahtjev da se njegovo usmjerenje proširi s kazališta i na druge oblasti kulture. Stoga je u 1969. "Prolog" krenuo kao "časopis za kazalište i ostala pitanja kulture", ponovivši u uvodnom redakcijskom tekststu 3. broja svoju odlučnost da djeluje angažirano na promicanju hrvatske kazališne kulture, posebice objavljivanjem dramskih tekstova.

Na stranicama "Prologa" prvi puta su se javili svojim dramama nekolicina mladi hrvatski dramatičari, kao Slobodan Šnajder, Ivan Bakmaz, Slobodan Šembera, ili pak neki iz mlađe generacije hrvatskih književnika, već afirmirani bilo u drugim književnim vrstama (kao pjesnik Željko Falout kojemu je "Prolog" tiskao prvu i do sada jedinu dramu, "Mrlja"), bilo već poznati kao dramatičari (Ivica Ivanac čija je dramatisacija Še-noina romana "Diogenes" tiskana u broju 6 posvećenu otvorenju obnovljene zgrade Hrvatskoga narodnoga kazališta 27. studenog 1969.). Takvim svojim upornim i odličnim zalaganjem za suvremenu hrvatsku dramsku riječ i njenim kontinuiranim predstavljanjem i kritičkim praćenjem, "Prolog" je, vjerujem, utkao svoju skromnu nit u reafirmaciju suvremene hrvatske dramaturgije u nasim kazalištima.

Što se tiče suradnika, premda je kroz prvih šest brojeva prodefiliralo kojih četrdesetak autora, ipak jezgru stalnih suradnika uglavnom sačinjavaju urednici i neki mladi zagrebački kazališni kritičari i publicisti. No jedna čvrsta jezgra suradnika, koja je nesumnjivo neophodna za dulji život svakoga časopisa, a pogotovo časopisa s jasno odredjenom koncepcijom i usmjerenjem kakav je "Prolog", još je u stanju okupljanja. Vjerovati je da će tijekom 1970. to okupljanje stasati do istinske jezgre što će biti nosilac "Prologovih" ciljeva i ideja.

PETAR HUISZA: Da li se Vaš časopis bavi samo kazališnim događajima i ostalim pitanjima kulture s područja Hrvatske ili već cijele Jugoslavije? Postoji li suradnja Vašega kruga sa sličnim krugovima u drugim federativnim republikama Jugoslavije?

DARKO GAŠPAROVIĆ: "Prolog" se najvećim svojim dijelom bavi kazališnim događajima i ostalim pitanjima kulture iz područja Hrvatske što je posve prirodno jer je hrvatski časopis i djeluje u hrvatskoj kulturi prema kojoj se prvenstveno osjeća obaveznim. No to nikako ne znači da je lokalistički zatvoren za zbivanja u ostalim dijelovima Jugoslavije i u svijetu. Hrvatsku kulturu gledamo kao samosvojan dio europske i svjetske kulture, pa smo prema tome otvoreni i zainteresirani za sva značajna zbivanja u njima, na vlastito u području kazališta koje je cijelo vrijeme ostalo našim pravim zadatkom. Istina, suradnja sa sličnim krugovima iz drugih republika SFRJ, nije još ni izdaleka dostatno razvijena, ali smo ipak u vezi preko razmjene sa svim značajnijim časopisima koji izlaze u Jugoslaviji. Uz to je "Prolog" tiskao nekoliko tekstova beogradskih mladih kazališnih kritičara, kao i dramu suvremenog srpskog dramatičara Aleksandra Popovića "Druga vrata levo", što sve pokazuje da je nastojao ostvariti

i konkretnu suradnju s mladim srpskim kazališnim pregaocima. Ako pak nabrojim imena tek nekih stranih autora čiji su prevedeni radovi tiskani u šest brojeva "Prologa", poznavocu europskih kazališnih prilika bit će jasno da "Prolog" pažljivo prati i zbivanja na europskom planu upoznavajući s njima hrvatsku kulturnu javnost: Peter Brook, Jerzy Grotowski, Peter Handke, Siegfried Melchinger, Jean-Paul Sartre, Bertolt Brecht, Roland Barthes.

Ponavljam: temeljna je misao "Prologa" promatranje i raščlanjivanje problematike hrvatske kulture, posebice kazališta, kao samosvojnog dijela općeeuropskog kulturnoga života. Takvo smo određjenje nastojali slijediti dosljedno, što je po mom mišljenju vidljivo iz tekstova koje je "Prolog" tiskao, kao i iz filozofije pojedinih brojeva. Stoga je posve shvatljivo da je primjerice broj 5 bio najvećim dijelom posvećen nekim suvremenim stremljenjima u europskom kazalištu, s posebnim obzirom na praksu i teoriju Bertolta Brechta, dok je cijeli broj 6 tematski pokušao raščlaniti problematiku povijesti hrvatskoga kazališta od vremena hrvatskoga prepoređa do danasnjih dana. Samo se po sebi razumije da je kod takva određjenja suradnja sa sličnim krugovima i u Jugoslaviji i izvan nje ne samo korisna i poželjna, već i neophodna ako se želi u potpunosti odgovoriti zahtjevima koji se postavljaju pred urednike časopisa.

PETAR HUISZA: Da li je smisao "Prologa" također i u tome da ljude, a naročito Zagrepčane, više zainteresira za zbivanja na kazališnom području?

DARKO GAŠPAROVIĆ: Svakako da je to jedan od važnih zadataka i ciljeva "Prologa", iako, rekao bih, ne najvažniji. Naime, kad se govori o poticanju interesa kod ljudi za kazalište i kulturu uopće, što bi trebalo vršiti takvi časopiši poput "Prologa", valja uvijek imati na umu ograničene mogućnosti djelovanja. Naš časopis ima tiražu od jedva nešto preko tisuć primjeraka, što je, uvjeravam vas, za takav časopis čak vrlo pristojno (usporedbe radi, navodim podatak da dva u kazališnim krugovima dosta poznata i cijenjena kazališna časopisa s višegodišnjom tradicijom izlaženja, novosadska "Scena" i tuzlansko "Pozorište", ne prelaze tiražu od 500 primjeraka). Pored toga, poznata je već poslovična prilika nebriga i nezainteresiranost zagrebačkoga općinstva za kazalište o čemu su lamentirali gotovo svi značajniji hrvatski poslenici od Dimitrije Demetara pa do Mirka Božića, a da je taj problem i dan danas jedna od najvažnijih boljki nasega kazališnoga života, dokazalo je i otvorenje obnovljene zgrade Hrvatskoga narodnoga kazališta, to jest posjeta premijerama koje su sve tri grane kazališta: opera, drama i balet, izvele u prvih tjedan dana rada u obnovljenoj zgradi. Dok su operne premijere bilo ispunjene gotovo do zadnjega mjesta, dramske su bile poluprazne (izvedena je Ivančeva dramatiizacija Šenoina "Diogenesa" kao i dvije različite izvedbe Krležine drame "U agoniji"). Svakako da nije baš lako niti zahvalno djelovati u takvoj situaciji gdje ni ovakve izuzetno svečane i značajne zgrade po hrvatsko glumište ne potiču zagrebačku publiku da makar na čas promijeni svoj podosta omalovažavajući odnos spram vlastita nacionalnog kazališta, jednog od središnjih hramova

kulture Hrvata. No, da ne vjerujemo u nekakvu mogućnost mijenjanja takva stanja, pa makar ovo trajalo koliko mu drago, ne bismo se nikada latili posla uz koji smo prionuli pokrećući "Prolog". Budući da, eto, još uvijek izlazimo, očito je, nadam se, da borbenost i vjera u mogućnost promjene još uvijek postoje. Onoga časa kad toga više ne bude, neće zacijelo biti ni "Prologa" - bar ne onakvoga kakvim je zamišljen i s više ili manje uspjeha do sada ostvarivan.

PETAR HUISZA: Kazališna kritika, bila ona negativna ili pozitivna, glavna je i temeljna zadaća "Prologa" - mislim da je to točno? Da li po Vašem mišljenju, gospodine urednice, zadovoljavaju kazališne kritike u dnevnim zagrebačkim novinama?

DARKO GAŠPAROVIĆ: Ponajprije Vas moram ponešto ispraviti: kazališna kritika nije glavna i temeljna zadaća "Prologa", ne samo iz razloga što on ima u svome djelovanju znatno širi vidokrug, već i zato jer mu je kao dvomjesečniku nemoguće ažurnom kritikom reagirati na tekuća kazališna zbivanja. Dakako, ako se naziv "kazališna kritika" shvati u širem smislu riječi, ne kao recentno reagiranje na neku određenu predstavu, već kao pojam koji bi obuhvatio i kazališnu esejistiku i publicistiku i diskusije o teoretskim problemima kazališta i kulture uopće, onda je Vaša tvrdnja sasvim točna. Samo, taj se naziv u ovakvom smislu kakvo sam netom naveo, veoma rijetko upotrebljava u hrvatskom jeziku jer označuje upravo novinsku, recentnu ocjenu neke predstave.

Nivo obaviještenosti, kazališne pismenosti i znanja, kao i valjanost i objektivnost sudova kazališnih kritika u dnevnim zagrebačkim novinama, posebno je pitanje. Teško bi bilo, a i nepravedno, izreći neku općenitu ocjenu o zagrebačkoj novinskoj kazališnoj kritici, jer njena vrijednost zavisi od vrijednosti pojedinaca koji je pišu, a, kao i u svakoj drugoj ljudskoj djelatnosti, i ovdje ima dobrih i loših, objektivnih i neobjektivnih, pametnih i glupih radnika. Nesreća je u tome što se ovi drugi, kojih ima nažalost više nego što bi to bilo dopustivo, uzimaju često kao predstavnici cjelokupne kazališne kritike po kojoj se onda pljuje bez razlike. To je jednim od glavnih razloga da su i zagrebački kazališni redatelji i glumci optuživali pokatkad kritiku u cjelini zbog ignoranskog stava prema kazalištu, što je svakako neoprezno i neprihvatljivo - kao da u kazalištu nema, zaboga, zlobnih, nenaobraženih i glupih ljudi!

Možda bi najtočniji odgovor na ovo Vaše pitanje predstavljala parafraza da narodi imaju onakve vladare kakve zaslužuju: "Kazalište ima onakvu kazališnu kritiku kakvu zaslužuje!" Držim da to u punoj mjeri vrijedi i za današnju situaciju u odnosu kazalište - kazališna kritika u Zagrebu i Hrvatskoj.

ČITAJTE ...ŠIRITE...KRITIZIRAJTE... "NOVI GLAS" !

TEHNIZACIJA ČLOVIČJEG ŽIVOTA, UVJETI, POSLJEDICE, MANIPULACIJA ?

Oblik zemlje, koga današnji čovik stvara, ima mnogo nepoznatih formov, a bacio je čovika u situaciju, kao da je ov novo prognan iz paradižoma. Da nadvlada ove nove forme života se mora kmetiti novim eksperimentalnim poljima znanosti, jer je danas tehnika navalila na čovika kao tuča i snijeg. Nitko je u ovoj formi nije htio, ali se ni nitko nije protiv nje borio. Svatko ju je mučeći odobrio i pokušio dostati čim veći dio od njenog progressa za sebe. No nitko nije htio, da tehnika naš život u tolikoj mjeri ugrozi ili u budućnosti još više ugrožavala bude. Tko nas zapravo sili da tehniku tako obožavamo, kao to danas činimo? Obožavanje tehnike? Kani znamda čovik kroz ovaj instrument zadobiti svemogućnost božju? Ili je čovik žrtva sudbonosne činjenice, da se čuti kao vladar nad milijunom konjskih snaga, a zapravo je već rob tehničke svemogućnosti? Je li je tehnika podložena čoviku, ili se čovik klanja diktatu tehnike pa je tako nastao već na pol automatizirano stvorenje?

Ako pogledamo zadaće današnjeg radnika u industriji: njegov rad potribuje potpunu budnost, pažnju i kontrolnu napetost - sve ekstremna držanja, koja ne ostaju bez posljedice. Dugotrajna nategnutost s tjelovnom pasivnošću - općenita pojava današnjeg časa, fiziološki nedobro i kroz dulje razmake neizdrživo, jer ne odgovara čovičjoj konstituciji, kod ovih je radnika ekstremno. Na ovom bazira duboka letargija i dosadnost. Ovo je naravna reakcija organizma, jer je pri radu samo jedna njegova funkcija ekstremno preopterećena. Zato, kad je današnji čovik na jednom djelomičnom polju preopterećen, ali na drugu stranu od svog rada nije ispunjen, ostaje mu samo, da spasi svoju osobu u distanciji prema automatičnoj formi svoga rada. On povuče granicu između "rada" i "života" i odaje se iluziji, da život počinje poslije rada. Da je ovo iluzija, da se veoma lako ustanoviti po načinu, na koji se konzumira slobodno vrime. Distancija prema radu? Čemu to? Od rada, koji ne potribuje od pojedinca mnogo napora, od rada koga izbrisamo iz života kao nedobar san? Ako je rad danas samo "potribno zlo", onda on ne bi trebao uplivisati negativno na opću formu životnih uvjeta.

Čovik koji radi i živi po šablona, bio on pomoćni radnik ili akademičar, tuži se najprije da je preopterećen. Ovo geslo radnika treba malo bliže analizirati: zapravo je čovik koji se tuži da je preopterećen, premalno zaposlen. Ako si predstavimo čovika, kako dugo mora studirati na primjer arhitekturu, tehniku ili fiziku, ili da se uči ljeta dugo za zidara ili stolara, a poslije njegovih izobrazbe se potribuje od njega da crta planove u jednoj formi i po jednoj šablona, da pazi da jedan automatski stroj, da načinja vrata na jednu vrst pohištva i t.d. onda ćemo lako razumjeti, da ovakovo razdiljenje radnog procesa forsira nezadovoljnost i neispunjenost. Na ov način dojde do suvremenog simptoma, da se čovik tuži, kako je jako preopterećen, a uistinu je neispunjen. No on se instinktivno ne brani protiv nimbusa preopterećenja, nego ga ugodno

konisti

Nejsum, slobodno, nemogućće u finitima.

uživa, jer mu on služi kao alibi za duševnu letargiju i lijenost. On misli imati pravo na pasivnu zabavu, na lijenost, misli da ima pravo da uznemiruje svoje živce i da se oda trošenju kilometarova kolima. U modernom vokabularu ovo znači: odmoriti se i živjeti športski. Tendencija trošiti vrijeme na ovaj način sve je veća. No ovdje nam se nameće pitanje, da li će ovaj novi tip čovika biti u svojem slobodnom vremenu bliže k životu, da li će moći svoju duševnu napetost, koja rezultira iz njegovog rada, transformirati u smislonu aktivnost ili će svoju pasivnost izjednačiti samo televizijskom ili kojom drugom konzumacijom. Kako pasivnost i psihički nemir pelja, kaže Heidegger o današnjem čoviku: "... überall hinausfahrend unterwegs, erfahrunglos ohne Ausweg, kommt er zum Nichts". Rečirano na jednostavnu formulu znači ovo: čovik koji ne zna razlučiti svoj rad od slobodnog vremena, išće i očekuje u ovom zadnjem sriću i ispunjenju, a najde samo dosadnost. Ali ima i druga mogućnost. Sve više slobodnog vremena ne će peljati i do veće dosadnosti. Iako će imati uvijek od naravi lijeni ljudi, ipak će vridnote, koje čovika gone na opstanak, kao i u čoviku fundirana tendencija da bude boljim, pozitivnijim, prepriciti, da negativne strane današnjeg života postanu opće, pa će tako čovičanstvo na temelju radoznalosti i estetične kritike biti sve više zainteresirano na vajnskim promjena životnih uvjeta, a iz ovoga može rezultirati zanimanje za dublje sfere duha i duše. Ima li ufanja za ovakovu tendenciju? Nakon sve pasivnosti koja se predbacuje širim slojem, ne može se tajati, da se žedja za informacijom, za duhovnim progresom i za proširenjem horizonta sve više proširuje. Tribamo imati samo na umu da se još nikada nije toliko čitalo kao danas. Da nas ne će uzeti u ruke Heideggera, Heisenberga ili Jaspersa, ne treba nas čuditi. Ona se, naravno, informira iz novina, časopisa i ilustriranih novina, čiju tematiku i jezik ona razumije. Ako ustanovimo, da je današnja situacija sinonimna sa zbudjenim apetitom razgladjenog čovika za znanošću, moremo očekivati da će se ovaj apetit morebiti polarizirati na specijalne proizvode znanstvene kuhinje. Gledajuć ovako današnju situaciju masov, mogli bi ju karakterizirati kao primitivni stepen duhovnog razvitka masov, koje se služu masovnim komunikacijama u prvom redu zbog zabavi, pasivno, da ispunu svoje slobodno vreme. No istodobno bi mogli reći, da je ovaj stepen razvitka petreban kao je potrebna i elementarna skola, koju treba pregaziti, iako mnogi u njoj propadu. U ovom smislu gledana, služi i masovna turistika današnjemu čoviku da dobi novi vidokrug, dalji i širi horizont. Iako se danas vidi mnogo negativnog u masovnoj turistiki, ipak se mora naglasiti, da ona mnogim, koji nisu još izašli iz svoga selajili grada, pruži nove utiske. Purovanje učini pojedinog čovika tolerantnim prema strancu i stranom, pa je početak duhovne pripravnosti, da se on počne baviti s problemima drugih. Da se poslužimo jednom skurilnom prispodobom: svako stvorenje je slično kravi, sveženoj užem uz jedan stup na sjenokosi; ona se može pasti samo tako daleko, kako joj to uže dozvoljava. A za svako stvorenje nastane ovo uže tim duže, čim ono bolje razumije svoju okolinu.

U zadnjem času je znanost današnjemu čoviku ovo uže za mnogo produžila. Iz svega ovoga rezultira, da znanstveno-tehnička

revolucija današnjega človlka oslobadja sve više od manuel-
 noga rada, da skraćiva njegovo radno vrijeme, i da mu daje na
 drugu stranu mogućnost, da se više bavi s duhovnim problemima.
 Iako se kaže da je inteligencija človlka već definirana u
 njegovoj genetičnoj masi (ča bi značilo da ne more biti nitko
 pametniji, nego mu je to genetički određeno), ipak moramo
 reći, da ove genetične snage od nikoga nisu apsolutno isko-
 rišćene. Razumljivo je da postoji mogućnost genetične rezerve
 jednostavnoga človlka današnje dobe razviti do inteligencije,
 ča je do sada zbog malo vremena bilo nemoguće. Naravno
 da pri tom i masa kao takova more nastati efektivno pametnija.
 Ali danas se još veoma malo znađe o genetički fundiranoj inte-
 ligenciji, koju človlk more dostignuti kroz intenzivni trai-
 ning svoga razuma. Cijelu stvar otežava i činjenica, da se ne
 more sasna točno definirati ča je zapravo inteligencija.
 Ima jedna ironična definicija: Inteligencija je sposobnost
 svladati testove, koji su izmišljeni za njezino dokazivanje.
 Jedna druga, indirektna, definicija: Ne more biti glup onaj,
 koji postane na putu razmišljanja sam sebi problemom. Put
 do više inteligencije peljaobi po ovoj definiciji preko samo-
 spoznaje i razmišljanja o svoji problemima. Ovo je put koji
 vodi do duhovne progresije današnjeg človlka: nastati sam sebi
 problemom. Ako človlk ima vremena i mogućnost baviti se sam
 sa sobom, promatra ponajprije svoje slabosti i pogriške. Ne
 bi bilo to ništa loše, da mu se uroda ove pogriške nadvlada-
 ti pametnim reakcijama. Ali struktura njegove duše ne ovi-
 si od njegove volje i njegovoga razuma. Človlk koji ustanovi
 na sebi pogriške nastane, naravno, nesiguran, introvertiran
 i izgubi onaj naravni ponos, kojega glupan nosi očevitno i
 agresivno u svojem licu. Primitivac prošlih doba bojao se
 je fiktivnih duhova i njemu nepoznatih moći, a danasnjem za-
 mišljenom človlku raste strah pred svojimi karakternim snaga-
 ma. Peljajući psihijatri današnjeg časa tajaju, da mi živimo
 u dobi duševnog kaosa, i velu, da su se samo uzroci, karakter
 i izražaj, kao i očevitna reakcija nedostataka duševne situ-
 acije masov prominila. Neuroze, bolesti duševnih uzrokov,
 bolesti su človlka, koji ima mnogo vremena da se sam sobom
 bavi. Kod medicinskih hipohondarova meredu one zauzeti mjesto
 svih pozitivnih i životnih vrijednosti, a more doći i do
 situacije, kada ovakav človlk treba svoje neuroze, jer dru-
 goga više nina! U našem vremenu broj neuroza raste i raste.
 Statistika koja bi morala brojeve ovih slučajeva istraživati,
 stoje pred problemom minjajuće se medicinske terminologije.
 Američki psihijatri kažu, da neuroze stoju isto tako pod
 diktatom mode, kao i nove ideje i teorije. Kako izgleda, u-
 godat će se medicini riješiti u budućnosti sve probleme or-
 ganskih obolenja. Ali doći će doba neuroza u svim forma,
 kada će se človlk željiti vratiti u dobu organskih obolenja.

U Americi, u zemlji koja na putu u budućnost tehnizaciju ži-
 vota već daleko izvršila, ima već danas ogroman broj ovih
 neuroza. Psihijatri, psihoanalitičari imaju dosta posla, jer
 je za više socijalne slojeve obavezno imati svoga psihija-
 tra. Misli se da ina 80 posto svih slučajeva seksualni uzrok.
 Frigidnost žene, impotencija muža, homoseksualnost, mastur-
 bacija i perverzno držanje su forme seksualnih neuroza. Kas-
 niji duševni inženjeri Sigmunda Freuda mislu, da ove seksualne
 neuroze rezultiraju iz abnormalnih doživljajeva u mladosti. Kroz

ovakove uzroke bi ove seksualne neuroze bile neovisne od dobe, u kojoj čovjek živi. Ali se onda pitanje od sama stavlja, zasto nisu bile seksualne neuroze u prošlim doba problem za medicinu, ako su opće ljudske naravi, a ne izražaj za način života jedne dobe. Odgovori na ovo pitanje su mnogovrsni: prvo, u prošlim časi postojao je tabu, da se govori o intimnim problemima, drugo, ljudi nisu bili svijesni svojih poteškoća, jer su baš one bile isključene iz javne diskusije (ne kao danas), treće, ne bi bilo imalo smisla konzultirati liječnika, jer prije Freuda ni medicini nisu bili poznati uzroci za ovaj problem.

Kroz sve ovo se je seksualno držanje današnjeg tehniziranog čovjeka promijenilo. Manipulacija današnjeg čovjeka je jedan od važnih faktora za ovo držanje. Ali više važi činjenica, da današnji čovjek sinonimno drži ljubav sa seksom. Muž čini to s posebirazumljivošću, žena iznutra s braničij ulogi, koju joj je muž odredio, i samo s polovičnim znanjem, da se ovakvim držanjem čini nepravda njezinoj ženskoj vrijednosti. Ali ona se mora pokoravati traženju današnjeg tehniziranog muža, jer je on orijentiran po tehnici, a to znači, da on ženine doživljaje klasificira pomoću brojeva. Na ovaj način je za nje ga postalo polje erosa poljem eksperimenta, kriterijum brojeva. Ako gledamo ovu situaciju s neke distancije, čini nam se, da je sve ovo nekako automatično, tehnizirano i nasilno. Isto se je promijenila forma hištva, jer je ono nastalo eksperimentat u domaćem laboru. Je li je ovo prouzrokovano samo kroz današnjeg tehniziranog muža?

Neki sociolozi mislu, da uzroci današnje seksualizirane dobe ležu u emancipaciji žene i da su oni direktan sad ove, a ne da ležu u tehnizaciji i automatizaciji današnjeg života. Američki sociolog David Riesman kaže: "Danas stavljaju žene na seksualnom polju zahtjeve i pružaju sposobnosti, na koje se njihove matere ni pomisliti nisu ufale ili su znmda samo od njih tajno sanjale. Ako je bivši introvertirani muž igrao ulogu paše u svom domu, a na drugu stranu se tužio svojoj ljubavnici da ga žena ne razumije, današnji ekstrovertirani se muž tuži, da ga žena predobro razumije."

Kako smo ustanoviti mogli postojaju tri mišljenja o javnoj seksualizaciji današnjeg života: psihički uzroci opće ljudske naravi, rezultat emancipacije žene, rezultat automatiziranog i automatički konzumiranog života. Ča je zapravo uzrok, danas se još ne more ništa definitivno reći, jer statistični radovi još nisu znanstveno pretraženi. Moguće je da svi tri uzroci igraju važnu ulogu. Jedino nasovno pretraživanje seksualnog držanja kod čovjeka, Kinsey-report, ne daje odgovora na ova specijalna pitanja. P.H. Gebhardt i njegovi suradnici na Kinsey-institutu u Americi se trudu najti odgovor na ova pitanja. Zoolog Alfred Kinsey pretraživao je seksualno držanje čovjeka statistički, ali bez aspekta človičje duše. Njegovi dva reporti bili su oštro odsudjeni, jače u Americi neg u Europi. Nasljednik Kinseya, Gebhard kaže, da su ovi dva reporti dokazali, kako čovjek svoje seksualne probleme riješi, ali pitanje zašto on ovako na sve načine reagira, postoji i nadalje. Odgovor se još nije našao, ali se more suditi da su promjene pojma ljubavi u tehničkoj dobi uplivali držanje i stav člojeka. Do sada po-

stoji samo ufanje, da pretežna seksualizacija javnog života i njezin upliv na človičju psihi nije ništa drugo, nego izraz fluktuiranih forma života u našoj dobi. Jer ako pomislimo da goli žene vabu konzumenta da kupi neku konzervu ili drugu robu iz razloga, da prouzrokuje apetit ili da uplivišaju njegove želje i intimne čežnje, onda bi morali misliti da je današnje človičanstvo neizmjereno pokvareno ili da je ono u kritičnom stadijumu puberteta.

Ovako gledano su neuroze psihički nedostatki, jedna psihološki razumljiva privremena situacija. Ali onda bi človičanstvo bilo zapravo na putu k zrelosti. Zaista? U burni valovi puberteta propađe nevinost dinstva. Ovo je doba u životu jednog človika, ali i človičanstva, kada po prvi put čuti ozbiljnost života, ozbiljnost odgovornosti, koju mu ni dom roditeljev oduzeti ne more. Pojavu se poteškoće, koje se ne moru igrati svladati kao u djetinstvu. Ova promjena prouzrokuje rastanak od romantičkih ideja i iluzija dinstva. Situaciju današnjega človičanstva mogli bi prisposodobiti ovako ocrtanom promjeni mladoga človika. Mi čutimo danas od nas traženu odgovornost, ali se je strasimo, jer nam se jos nije ugodalo, da se rastanemo od romantičkoga sna našeg dinstva. Nitko ne more zapravo shvatiti promjene posljednjih pedeset godina. Razvitak prirodoznanstva je ogroman, zato se nikad više ne more vratiti doba Shakespeara, Goethea, Marije Theresije i njihovih suvremenika. Universalnij genij Goethe gledao bi isto tako neshvatljivo na problematiku nuklearnog oružja kao i mi danas. Rousseau ne bi mogao jednom radniku automatiziranom proizvodnom procesu kazati, kako da najde ritam naravnog života. Kant ne bi znao patentno rješenje za pravi stav učenjaka prema potreboćam masov. Iz ovoga svega rezultira, da opstanak človičanstva leži samo u višoj moralnoj zrelosti, koju ono u dođući doba po svaku cijenu dostignuti mora.

ERIC SZEDENIK

anje ... otvoreno pitanje ... otvoreno pitanje ... otvoreno p

U 2. broju Novoga Glasa odgovorio nam je predsjednik HKD-a, gosp. dir. Alfons Kornfeind u vezi s hrvatskim emisijama radiostudija "Burgenland", da se Društvo "jur dugo bavi ovim pitanjem i poduzeti su jur konkretni koraci u ovom smislu, čim se postignu konkretni rezultati, obavijestit ćemo putem Hrvatskih Novin našu javnost".

Medjutim prošlo je više od pola godine, a obavijesti ni traga. Na usmena pitanja, stavljena nekim odbornicima HKD-a, totalna šutnja ili ispričavanja (valjda nisu informirani?!). Pitanje na gospodina predsjednika: koji su ti konkretni koraci, kada su se poduzeli, koji su imali uspjeh (konkretan ili nekonkretan), a u slučaju da još nema "konkretnih rezultata" što se namjerava, i kada, poduzeti u budućnosti?

V. V.

anje ... otvoreno pitanje ... otvoreno pitanje ... otvoreno p

duhovničko zvanje

Prvo vas lijepo molim da mi oprostite, ako tu i tamo ne budete razumijeli koju riječ ili pojam. Naime, ja još ne znam govoriti vašim gradišćanskim hrvatskim jezikom, iako razumijem skoro sve. No, ja se ipak nadam da ćete me već razumijeti, premda ću govoriti književnim.

A sada mi dozvolite da vam se predstavim. Zovem se Mato Knežić. Rodjen sam u jednom malom selu, u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Srednju sam školu, kao i maturu završio u Zagrebu 1967. Sada se nalazim ovdje, u Beču, gdje studiram teologiju, a stanujem u gradišćanskom bogoslovskom sjemeništu, kao što već i sami znate.

Vi možda očekujete da ću vam ja sada tu održati neki veličanstveni govor i slično?! Ne, ja vas samo želim malo поближе upoznati sa svećeničkim zvanjem.

Kao što se mijenjaju vremena i običaji tako se isto mijenjaju razni pojmovi i shvaćanja. Nekoć postati svećenik, za jednog mladića, značilo je sasvim nešto drugo nego što to znači danas. Danas svećenik nije više neka počasna figura, što više, od nje ga se traži da bude žrtva. Dakle, danas postati svećenikom znači žrtvovati sama sebe, staviti se na potpuno raspolaganje Bogu i svome bratu, čovjeku. Zar nije i sam Isus tako govorio, kada je Knjemu daošao onaj bogati mladić, nije li mu rako, neka sve proda, neka sve ostavi što ima, neka to žrtvuje, pa Ga onda slijedi? To vrijedi i danas. Svaki onaj mladić, koji želi postati svećenik, mora ostaviti i odreći se toliko toga da bi postigao svoj cilj.

No tko je taj mladić koji želi postati svećenik? Mi govorimo da svaki čovjek ima svoje zvanje, svoj životni poziv, ili sklonost prema nečemu što mu najbolje odgovara. Tako isto svaki onaj koji ima želju da postane svećenik, mora nalaziti u svećeničkom životu i radu, nešto što mu najviše odgovara, što mu najbolje pristaje, što ga oduševljava. Takodjer znademo da je Isus sam, osobno, pozivao svoje učenike, apostole, u svoju službu; On ih je sam oduševljavao za sebe. To On čini i danas, da li osobno ili posredstvom drugog čovjeka, nekog događaja i slično, to je Njegova stvar.

Pa eto, iz toga se može zaključiti, da je svako zvanje jedna zasebna povijest, pa je onda zbog toga i tesko o tome općenito govoriti, jer je to stvar psihologa i pedagoga, i zbog toga ću vam onda sada ispričati kratku povijest jednog zvanja, odnosno motive koji su potakli jednog mladića, da se je odlučio za svećenički poziv.

Bilo je to jula 1962. Malo je selo, u kojem sam rodjen, tonulo u zlatnim valovima sjajna sunca i romantičnom zelenilu julske jutro. Bila je nedjela i sve je izgledalo neobično divno, svjetlucavo ispod bistrih kapljica ljetne rose. U sred sela

oko malene crkve, skupili su se ljudi, žene i djeca iz čitavoga kraja; slavila se je "mlada misa". Bilo je to divno i sve je odisalo mirisom plavetnila neba u ljetno podne. Do tada nisam nikada pomislija na to da postanem svećenik, ali tada, toga dana, osjetio sam u sebi jednu neodoljivu želju da postanem svećenik. Glas je Božiji odzvanjao dušom mojom i iz dana u dan bivao sve jači i jači. Nastojao sam ugusiti, potisnuti taj glas, tu želju zamijeniti nekom drugom željom, kroz razne zabave, plesove i slično, ali nisam uspio, ona je bivala sve veća i veća. I već iduće godine, a tada mi je bilo osamnaest, sam otisao u sjemeniste.

Tu sam se zaista mnogo promijenio i izmijenio. Primio sam humanističku naobrazbu, postao zreo čovjek, mladić mnogih idola. Ali što sam se sam, takp psihički i intelektualno izmijenio, tako se je isto izmijenilo i moje shvaćanje svećeničkog poziva. Više me nije vukla neka magična, nepoznata želja za svećeništvom, već je to postao jedan svijestan, samovoljni čin, odnosno odluka na svećeništvo. Ne zato što ovaj ili onaj župnik ima lijepi stan ili novi auto i što ja znam, već zato što želim prema onoj Isusovoj: "Veni et sequere me"! svojim životom služiti Bogu, koristiti zajednici, usrećiti svakog čovjeka, svog bližnjega. Eto, to su motivi, to je moto moje životne odluke na svećeništvo.

Taj eto, to je bilo nešto ukratko rečeno o svećeničkom zvanju, o želji za svećeništvom, od početka, pa do samoga svećeništva, a što se kasnije događa, kada je ostvarena ta želja, postignut cilj, to bi nam zaista morao govoriti svaki svećenik svojim uzornim životom i dobrim primjerima.

Sada sam evo po prvi puta došao među vas i mogu vam reći da me to jako veseli i raduje, a uvjeren sam da će i nadalje biti neka suradnja i povezanost između vas studenata i nas bogoslova, a kasnije svećenika.

Ta živimo u istom vremenu, divimo se i oduševljavamo istim stvarima, pa su nam, dakle, prema tome i problemi slični, ako ne isti. A uvjeren sam da ćemo ih mnogo lakše prebroditi, ako budemo suradjivali i zajednički stupali naprijed.

Za nekoliko ćemo godina doći među vas kao vaši svećenici, dušobrižnici, da živimo zajedno s vama, da vam pomognemo na putu spasenja. Ali da bi se to sve ostvarilo u svojoj onoj punini potrebna nam je također vaša suradnja, vaše povjerenje, jer ste vi oni na kojima je da nam pripreme put kojim ćemo onda svi zajedno mnogo lakše i sigurnije uspinjati se prema konačnom cilju, zbog kojega, uostalom i postojimo, egzistiramo.

Mato Knežić

(Ovaj članak, zapravo govor, održao je pisac na ovogodišnjoj advenstkoj večeri u Hrvatskom akademskom klubu, dne. 11. prosinca 1969.)

Lirika

(U ZADNJEM BROJU POTKRALA NAM SE JE NA OVOME MJESTU TEHNIČKA GRIJEŠKA! PJESME: "SVI SU SE ČUDILI" i "VRATI SE, SUNCE" NIJE ISPJEVAO, KAKO SMO TO MI PISALI, AUGUSTIN BLAZOVIĆ, NEGO IH JE ISPJEVAO PERMAR ISAHAR. MOLIMO PJESNIKA I ČITAOCE DA NAM OPROSTE).

Ur.

da vam predstavimo :

MATO KNEŽIĆ rođen je 1945. u Slovinskoj Kovačici, kraj Bjelovara, u Hrvatskoj. Osnovnu školu pohađa u rodnom selu, a zadnja četiri razreda osmoljetke u Orlovcu. Nakon tri godine, odatle odilazi u Zagreb, u sjemenište, gdje ostaje četiri godine. Nakon položene mature odilazi na odsluženje vojnog roka. Iz vojske se ponovo vraća u Zagreb, gdje započinje studij teologije, a ujedno se bavi umjetnošću, na polju slikarstva. Sada se nalazi u Beču gdje nastavlja studij teologije.

I GLE...ONO MIRNO...

Noć...	Ne...
duboka	spat ne
i mrka,	mogu,
teška	srce boli,
i tmurna.	ono buja,
Tišina...	živi,
mir	ono lupa,
i tmina	kipi,
stiču me	ono puca...
sveg' i...	I evo...
San...	evo ga
opojan	izvadih,
i blag,	stavih ga
al' grub...	pred se.
mori.	I gle...
	ono mirno...

MATO KNEŽIĆ

PICASSO-SLIKA JEDNOG ŽIVOTA

U jednom uglu zelen nos i modro oko,
 u kojem biva smijeh i plač,
 Clown-glava sjedi pokraj noga
 i preko ruba slike visi crna kosa,
 U drugom uglu iza srca
 samoga sebe motri dvojeće drugo oko.

OSNIVAČ REDA kao da je mrtav,
 besmislen nered vlada svuda,
 u njem nemoćan smijeh i plač i strah.

Oj nered, plač i strah!
 Cinicar, drzak smijeh!
 Sotonska laž!

Ili je samo hroma lijenost
 jalova mati straha i nereda?
 Je samo razum umro,
 dok se život kao kolut zmije
 bez glave glupo oko duše
 u zadnjim trzajima ovije?

(1965)

a. b.

RODNI MOJ KRAJ

Rodni moj kraju dragi
 na obronku pitomog Zagorja moga,
 šaljem ti pozdrav
 i želju sreće
 iz tuđjega svijeta.

U tuđjem velikom gradu
 često mi misao k tebi skreće,
 u mislima ljubim bregove tad tvoje
 i svaku tvoju vinovu lozu.

I pozdravljam sve tvoje ljude,
 dobroćudne Zagorce snažne,
 i pozdravljam sve tvoje kraje
 pitome, bregovite i kršne.

I želim tad da sreća mi pute krene
 u naručaj opet tvoj.
 I želim tad, da opet reći mogu:
 Zagorac sad je opet na svome svoj!

PERMAR ISAHAR

Željko. Beršek . pjesme u prozi

IZ CIKLUSA: Razgovori...

O SUNCU I ČOVJEKU

SUNCE je najblistavije tijelo,
 čija je nemoć, što samo sebe
 ne može vidjeti.
 A čovjek je onaj,
 koji to sunce i svako drugo
 može sagledati u prostoru i van njega
 kozmički, kozmogonijski, svemirski...
 I može učiniti /ako hoće/ da to ogromno sunce
 postane samo dio
 jednog poetskog stiha
 uz plač i violinu
 uz suzu i zanos
 uz zvuk i zemlju
 uz samoću i ljubav
 uz kristal i stijenu
 to Sunce uz muziku života
 i najčudesniji Ritam Čovjeka !

/Iz: Susreta sa Sokratom i Lorcem/

O DANAŠNJICI

PANORAMA suvremenih zbivanja paklenski je uznemirena.
 Nad naša trajanja nadvila se tamna sjena atomske gljive
 i/ne samo ona/svojom prijetnjom zastrla prolaze u buduća
 vremena.

NI Cosmostrade nisu izlazi iz njene opasnosti!
 Snobovi, manijaci i paragrafi udaraju svojim
 repovima o kalote običnih putnika...

Svoj antikrik pronalazimo/ako želimo/u sebi
 i pred sobom gledamo viziju oslobođenog Čovjeka.

/Iz zbirke: Moji fosili II./

O DUŠI MLADOSTI

KAO nekada, kad te je očaralo cvijeće
 tako ćeš doskora osjetiti/ako nastojiš/
 život zanosnih ljepota.

I ako se ne izgubiš
 u nepoznatim prostranstvima
 osjetit ćeš Moć veličanstvenog i
 vječno čudesnog! ...

/Iz poeme: O jednom dječaku/

... s ... mojih ... putovanja ...

Gdje se mnogo govori o slobodi, tamo postoji velika čežnja za njom.

Gdje se svoja miroljubivost mnogo ističe --- naoružavaju se već djeca.

Aktivnost na van --- trulest unutar.

Nekoliko desetak kilometara od Tebe...

Studentski dom.

Jednokrevetna soba - za studente viših semestara.

Najnužniji namještaj - i kod nije drugačije.

Komfort: vlastiti tanzistor koji može uhvatiti i inozemne radiostanice.

Obavezni potrebni uređaj na pisaćem stolu: naopako otvorene knjige od prošlog slobodnovoljno-obaveznog mitinga - besplatna s najnovijim ideološkim strujanjem.

Sobe prolaznik: student filozofije.

Voli svoj studij - a dalje jazz-muziku, kazalište - ima slabost za satirične komade - slobodu misli, slobodu... a da, to može škoditi - ljubi život pod vedrim nebom.

Mrzi nogomet zbog nasovne psihoze.

Uobičaji drugina: ima djevojku, s kojom se ne razgovara uvjerljivo.

Ipak: stavi slušalice i traži neprijateljske (ne za njega) radiostanice. Po nekada dobije i neprijateljske novine - donese ih u noći, čita, a isto ih u ono doba vraća. (Nerazumljivo da se naučio taj jezik, da sada s njime zlo radi).

A što kaže sam: "Kada kod mene na vratima zakuca, najprije gasim radio, svejedno što se daje, zatvaram sve knjige a naročito novine - isto i naše - ako ih upravo čitam, sakrijem sve u ladicu pisaćeg stola i preokrenem moj stalni uređaj na stolu, jer ne znam tko dolazi, nije preporučeno imati prijatelja. - Ha, to ide sve zavježbanom brzinom."

Samo nekoliko desetak kilometara od Tebe...

NOVELA DOBRA MAJČICA

Ne slažem se ja Ivan Ljubibratić s drugom Pavlovićem. On znade biti prost, a i dugoprstić. Primi ga u stan makar za jednu noć budi uvjeren da će bilo što nestati. Siguran sam da mu je lopovluk usadjen u krvi. Pokušaj ga ubaciti među masu jedan će biti svakako operušan, jadnik neće ni sam znati kako. Ja kažem: kradja je grijeh. Sramota. Nešto što je ispod dostojanstva čovjeka. Zamisli: osoba je krvavo radila i zaradila a naidje nekakav dugoprstić kao Pavlović te ga jednostavno okljaštri do grla. Nije li to da se čovjek ubije?!

Govorim ja Pavloviću: -S tvoje je strane veoma neispravno, nehumano, ti si nitko i ništa, naprosto lopov, čovjek bez duše! Ja se ipak razlikujem od tebe. Slušaj kako sam ja ljudski postupao u jednom slučaju. I stadem obrazlagati jedan istinski događaj:

Bila je zima - započe Ljubibratić - Držim, da ti je jasno da je svaka zima veoma teška za sirotinju. Nije lako doći do drva, ogrijeva, kad i hrana se jedva može namaknuti. Makar da je vječno proljeće. Barem naš Globus da je nešto obzirniiji u vrtnji. Uvidjavan prema bijednicima, prema siromasima. Okreće on i sirotinju, zar ga se tuče ljeto i zima, ima ili nema ogrijeva. Kažem, hladno je bilo. Idem ulicom. Negdje u kutu smjestila se majčica. Gledam zantiželjno, vidim, sirota zebe. Niti prosi a niti je u zakrpi. Promatram, čudim se. Na licu joj primjećujem: snuždena je, tugaljiva i povučena. Valjda se stidi prosjačiti. S njom se nešto događa, pomislih u sebi. Vjerojatno kakva obiteljska drama pa je eto dospjela na ulicu. Ima i toga. Mamica othrani dječicu, dade im zanat, izuči ih, postavi ih na čvrste noge. Domognu se zečići zavidnog položaja, te na koncu ipak ispadne sramotno i žalosno. Nevjerojatno, druže, ali je tako. Ona postaje suvišnom i svojim nekadašnjim mezimcima, dok jednog dana ne osvane na ulicu kao nečije pseto. Žalio sam. Bez ikakvog sustezanja pristupim milo i ljudski kao rođeni sin.

- Majko, a što je to s vama? Kako vidim, vi tu zebete. Hladno je. Prehladit će te se, razbolit ćete se. Od srca vas žalim. Zaboga, kažite što vam je? Možda vam mogu i pomoći. Ta, čovjek sam.

Misliš li da sam se prevario. Nisam. Starica je osvanula na ulici kako sam zamišljao. U kući je imala nekakvu zbruku, scenu da svisne. Pakao, svadju, nemir. Nevjesta guja, sin budalast, idiot, papučar. Sve strijele nebeske udarise po starici. Što je mogla kukavna nego uzeti težak križ i otići iz kuće. Lutala nekud po hladnoći sa zamišljenim mislima. Na kraju stala negdje u kut dršćući i motreći prolaznike. Ne bi li čovjek pucao u takvom slučaju. Koliko samo nečovječnoga, živinskoga ima na tom svijetu?! A ljudi bi se mogli doista ljubiti i grliti kao braća, kao drugovi.

Pitam staricu: A što sad? Eto nemate ni parice, nemate ni kesice. Goli ste kao od majke rođene! Šta sad?! Vjerojatno cijeloga dana niste jeli.

- Tako je sine i nisam jela. Gladna sam. Što mogu?!

- Žalim Vas.

U glavi mi plan kako da izvedem nešto plemenita. Djelelo vrijedno poštovanja. Rečem joj:

- Znate što. Idemo smjesta na objed. Neću da mi skapavate i zebete na hladnoći. I moj želudac vapi za jelom. Vrijeme je da se nešto pojede.

- Ah, sine, ja nesretnica nemam ni prebite pare.

- Ništa zato. Bogorodica će sve naplatiti. Ne znači. Budite mila bezbrižni. Nahraniću vas, najesti ću sita.

Starica me ljupko pogleda, tako blago i ljubazno da skoro zasuzi. Krenuh s jadnicom u potragu za najbližim svratištem. Naidjoh i uniđosmo bez sustezanja. U ruci mi smotuljak novina, stare istrosene hlače, čitava moja imovina. Uostalom, ja rado čitam i pratim vijesti. Čovjek treba da je povezan sa svijetom. Odabراسmo sto i sjedosmo u kutu da bi ljubljenoj bilo sto udobnije. Zbilja lijepo, prekrasno, nigdje ljepše. Svukud čisto, uredno, čak je i peć gorjela. Meni s njome bilo je toplo i ugodno.

Hitro se stvorio konobar.

- Uzmite majko ono što volite, velim joj ja. - Samo lijepo kažite što želite. Ja posve sigurno znam vi volite juhu kao i ja.

Naručismo juhu. Bila je prijatna, posrkasmo je s užitkom. Zatim zatražim za staricu odrezak teleći, mekani s umakom da bolje može jesti. Za sebe janjeće pečenje, krumpir, salatu, pasulj. Imali smo dobar, potpun ručak. Što se tiče konobara svaka mu hvala, uvidavan, spretan i brz, donosio je kako treba. Primjetih, moja sirotica uza svu tugu jede. Kako i neće, prigladnila je. A i ja sam bio prigladnio.

- Jedite, samo jedite - nukam je. - Ako nije dovoljno Još možete dobiti. Čovjek je čovjek, moramo se voljeti, poštivati kao ljudi. Vášin i nije sin. Vaša nevjesta i nije nevjesta. Ona je užasna, zar ne?!

- I je, moj dragi golube, uistinu je užasna kao zmija otrovnica, djavo prokleti!

- Sotona je zajašila na grbaci vašeg sina - srdito ću. - Tko je to vidio i čuo, otjerati majčicu na ulicu!

Gledam zasuzila starica, zalosno je bilo vidjeti.

- Ne, ne, samo vi jedite. Ne plaćite mila moja Majko. Ne mislite na to, polako jedite, nije žurno. Ne volim ja gledati suze u dragom oku.

Pustio sirotu da jede. Napokon, kada se najedosmo uzemosmo kolač te kavu. Ni u vlastitom stanu ne bismo tako uživali. Vani hladno, a mi u toplom svratištu uz peć kao za blagdana. Makar i nije sve kako treba pri duši ali bili smo zadovoljni.

Jadnica me ljupko pogledavala srčuci svoju kavu. Zahvaljuje mi se, vidim to u njenim očima. Ispijam kavu i u međuvremenu pišem bilješku na novinsku zamotku: Druže konobaru, vjerujem da majčici nećete ništa učiniti. Dobra je majčica!

Kad sam donekle ispio prijazno se obraćam starici:

-Ja pušim, vrlo rado pušim poslije ručka. To je moja navika. Opipavam se. -Izvinite me na čas. Skoknut ću i doći ću. Trafika je blizu. Ostavim novinski zamotuljak, te izidjoh. Odoh i nestadoh.

Kad sam sve ispričao, Pavlović zinu.

- A što je bilo sa staricom?

- I to me ti pitaš? Valjda je nisu objesili. Eto vidiš, ipak sam izveo humano djelo. Čovječno sam postupio prema bijednoj odbačenoj starici.

IZVANREDNA
GENERALNA SJEDNICA **HAK-a**

Tisk pred odlazak na božićne praznike održali smo 17. prosinca 1969.g. izvanrednu generalnu sjednicu.

Već na odbornjoj sjednici od 28. studenoga naznačio je sada već bivši predsjednik cand.phil.Franjo Palković odboru HAK-a odluku da hoće odstupiti zbog svojih studijskih obaveza i radi neizvršavanja dužnosti kulturnoga referenta.

Razlozi bili su nam razumljivi a i naučili smo već na izvanredne generalne sjednice.

Pozivu odbora Kluba na ovo zasjedanje odazvao se je velik broj članova i prijatelja HAK-a.

Na početku izvanredne generalne sjednice pozdravio je djelujući predsjednik cand.phil.Franjo Palković sve nazočne a nakon toga posebno predsjednika Hrvatskoga štamparskoga društva, računskog nadsavjetnika Štefana Emeriča, predsjednika Hrvatskoga gradišćanskoga društva u Beču, računskog nadrevidenta Martina Prikosovića, prvog sekretara ambasade SFRJ Krunoslava Marinkovića, konzula ambasade SFRJ Grgu Lučić-Lavčevića, direktora BSWAG-a dr Ivana Müllera i narodnog zastupnika dr Tomu Kačića.

Ovome je slijedio izvještaj predsjednika o radu Kluba od prošle generalne sjednice i objašnjenje razloga zašto se je morala sazvati ova sjednica.

Poslije odstupanja cijelog odbora preuzeo je vodstvo izvanredne generalne sjednice predsjednik HGKD-a Martin Prikosović. On se tada zahvali cijelomu odstupljenomu odboru na njegovom djelovanju a onda naročito Franji Palkoviću na uzornom zalaganju za Klub i sav hrvatski pokret u Gradišću.

Tajnim biranjem izabrao se je za novog predsjednika HAK-a student Poljoprivredne visoke škole, kolega Josip Funović, rodom iz Čajete. Za ostale funkcije u novom odboru Kluba predložili su se ondnočno izabrali slijedeći kolege:

potpredsjednik: Feliks Tobler - Rasporak
tajnik : Marija Korlat - Pandrof
blagajnik : Ivan Domnanović - Filež
kulturni referent: Agnjica Fazekas - Prvane

kontrolori : dr Herbert Simon - Beč
Eric Sedenik - Mali Borištof

referenti za sridnje škole: Milan Kornfeind - Trajštof
Štefan Karall - Filež

odgovorna za tamburašku grupu: Krista Čenar - D.Pulja
urednik "Novog Glasa" : Vladimir Vuković - Filež

Poslije odibiranja novog odbora diskutiralo se je još mnogo o raznim problemima, koji su imali pretežno organizacionij karakter. Izvanredna generalna sjednica završila se je otpjevanjem klupske pjesme "Ajde braćo Hak nas zove" i gradišćansko hrvatske himne "Hrvat mi je otac".

Ne smije se u glasilu HAK-a nikako propustiti a da se ne izrazi puno priznanje starom odboru a naročito bivšemu predsjedniku na radu u okviru Kluba. Cand.phil. Franjo Palković imao je svoj koncept, koji bio opširan, koji je bio aktualan i koga ke konzekventno izvršavao. Svaku je on priliku iskoristio da reprezenti-

ra Hak, da ga predstavi široj javnosti i da pridobije za njega nove članove i prijatelje. Prošlo njegovo predsjedanje bilo je jedno od najplodnijih u povijesti Hrvatskog akademskog kluba.

A sada da krenemo pogled u budućnost. Najbolje možemo karakterizirati situaciju slijedećom parafrazom: Lako novom odboru -- teško novom odboru. Lako njemu jer je preuzeo dužnosti u trenutku aktivnog uspona, a još teže njemu jer treba u ovom smjeru nastaviti. Dok je stari odbor bio zavježban, treba novi tek ući u posao i naći svoju liniju. Da pri tome uspije ne ovisi samo o njemu već o svim članovima Kluba, a posebice o članovima starog odbora.

-ar

IZ UREDNIŠTVA

Dragi čitaocē!

Eto, završili smo, iako s malim zakašnjenjem, prvu godinu našeg izlaženja. Trudili smo se, da budemo donckle aktualni, kritički i šaroliki. Znamo dobro da nismo u svemu uspjeli. Ipak smo ponosni na ovaj skromni i nepotpuni uspjeh, jer je bilo glasova, da nam ne će upjeti, da izadjemo ni s dva broja.

U našem prvom broju naglasili smo kritiku. No neki naši dopisnici shvatili su to krivo, pa nam poslali priloge smatrajući naš časopis za platformu, na kojoj se mogu rastapkati osobne osvete i diferencije. Mi nipošto nismo odustali od naših prvenstvenih usmjerivanja, mi smo i nadalje za kritiku, ali ona mora imati smisao i izgled na neki efekat. Kritika kritike radi ne koristi nikome, pa ni nama samima.

Znamo da su nam neka područja slabo zastupana, a neka nam čak i potpunoma fale (književna kritika, književna interpretacija i t.d.). Nastojimo da zadobimo cim veći broj suradnika, no ni to nam nije sasna uspjelo. Naročito su nas u ovome razočarali naši klupski seniori, koje nam nije uspjelo aktivno i efikasno povezati ni s Klubom a ni s klupskim časopisom.

Znajući za nedostatke ali puni nade u budućnost ulazimo u drugu godinu našeg izlaženja. Ako nam uspije nekoliko ovih nedostataka odstraniti, ako nam uspije zadobiti nekoliko novih suradnika, ako nam uspije udovoljiti našim čitateljima u većoj mjeri, bit će nam to naveća i najljepša hvala.

ur.

Mišljenje pisca se ne mora slagati s mišljenjem uredništva!

Pošaljite nam, ukoliko još niste, pretplatu, jer vam inače ne ćemo više moći dostavljati naš časopis.

Suradjujte s nama u našem časopisu!